

Çocuklarda Dermatolojik Problemler

DERMATOLOGICAL PROBLEMS IN CHILDREN

Şemsettin ORUK*, Nilsel İLTER**, Çiğdem Asena ATAHAN*, Mehmet Ali GÜRER***

* Dr., Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji AD, Arş.Gör.,

** Doç.Dr., Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji AD, Öğr.Üy.,

*** Prof.Dr., Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji AD, Öğr.Üy., ANKARA

Özet

Bu çalışmada çocukluk çağındaki dermatolojik problemlerin hangi sıklıkta görüldüğünü araştırmayı planladık. Bu amaçla polikliniğimize 01.01.1999–31.12.1999 tarihleri arasında başvuran 1276 hastanın dosya bilgilerinden yararlanarak retrospektif bir çalışma gerçekleştirdik. Hastaların 604'ü (%47.3) kız, 672'si (%52.7) erkek çocuktur. Yaşları 0-16 arasında olup ortalama yaş 10.0 idi. 13 grup halinde incelenen hastalıklar arasında en sık olarak %17.9 oranında (228 hasta) allerjik hastalıklar saptandı. İkinci sıklıkta ise 202 hastadan oluşan (%15.8) viral deri hastalıkları bulunmaktaydı. Çalışmamızda malign neoplazi saptanmadı. Çalışmamız aynı yaş gruplarındaki diğer çalışmalar ile benzer sonuçlar göstermekle beraber farklı yaş gruplarına göre belirgin farklılıklar göstermesi nedeniyle bu konuda prospektif çalışmalara ihtiyaç olduğunu düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocukluk dönemi, Deri problemleri, Allerjik hastalıklar, Viral hastalıklar

T Klin Dermatoloji 2002, 12:1-4

Summary

In this study we aimed to investigate cutaneous problems of childhood. Total of 1276 patients 0-16 years old (mean 10.0) were evaluated retrospectively from hospital files. 604 were (47.3%) female and 672 were (52.7%) male. Patients were evaluated in 13 different groups according to their cutaneous problems. The most frequent problem was allergic diseases (228 patients, 17.9%). The second frequent diagnosis was viral diseases (202 patients, 15.8%). No malign neoplasm was detected. In order to determine the exact frequency of cutaneous diseases seen in childhood prospective studies are needed.

Key Words: Childhood, Skin problems, Allergic diseases, Viral diseases

T Klin J Dermatol 2002, 12:1-4

Ülkemiz nüfusunun %35'ini 0 ile 16 yaş arası çocuklar oluşturmaktadır (1).

Çocuklarda dermatolojik hastalıklar sık görülmesi yanında anne ve babalar için de sorun oluşturmaktadır. Bu hastalıklar içerisinde ekzemalar, viral-bakteriyel-fungal enfeksiyonlar, akne, çocuk bezi dermatiti, psoriasis, saç hastalıkları, benign-malign neoplaziler yer almaktadır.

Polikliniğimize başvuran hastalar içinde çocukların yerini ve başvurma nedenlerini değerlendirmek, genel popülasyona yönelik bilgi edinmek amacıyla bu çalışmayı planladık.

Gereç ve Yöntem

1 Ocak 1999 – 31 Aralık 1999 tarihleri arasında Dermatoloji polikliniğine başvuran hastalar

kayıtlardan taranarak 0 ile 16 yaş arası 1276 çocuk hasta çalışma kapsamına alındı. İncelenen dosyalardan yaş, cinsiyet, dermatolojik muayene bulguları, dermatolojik tanı bilgileri kaydedildi.

Dermatolojik tanıları; allerjik hastalıklar, viral hastalıklar, eritemli-skuamlı hastalıklar, akne, saç hastalıkları, bakteriyel hastalıklar, fungal hastalıklar, paraziter hastalıklar, pigmentasyon bozukluklarıyla giden hastalıklar, benign ve malign neoplazmalar, tırnak hastalıkları, travmatik hastalıklar ve çeşitli hastalıklardan oluşan diğer grup olmak üzere 13 gruba ayrıldı.

Elde edilen veriler IBM uyumlu bilgisayarda SPSS (Statistical Programmes for Social Sciences) 8.0 versiyonunda değerlendirildi. Ki kare testi

kullanıldı. Değerlendirme yapılırken $p < 0.05$ anlamlı kabul edildi.

Bulgular

Çalışmaya alınan 1276 hastanın 604'ü (%47.3) kız, 672'si (%52.7) erkek çocuktur. Yaşları 0 ile 16 arasında olan grupta ortalama yaş 10,0 ve standart deviasyon 4,7 idi.

Dermatolojik hastalıklardan bakteriyel ve allerjik hastalıklarda cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu ($p < 0.05$). Allerjik hastalıklar kız çocuklarda (%15.3 erkek, %20.7 kız), bakteriyel hastalıklar erkek çocuklarda (%7.3 erkek, %4.3 kız) daha fazla idi.

En büyük grubu 228 hasta (%17.9) ile allerjik hastalıklar oluşturuyordu: %67.1 kontakt dermatit, %16.2 atopik dermatit, %12.3 akut ürtiker saptandı. Geriye kalan %4.4 içerisinde kronik ürtiker, ilaç reaksiyonu, dishidrotik ekzema gibi çeşitli hastalıklar bulunuyordu.

İkinci sıklıkta ise 202 hastadan (%15.8) oluşan viral hastalıklar yer almaktaydı. Bu grupta %45.5 ile verrukalar ve %17.8 ile molluskum contagiosum, %9.9 ile herpes simpleks virus enfeksiyonları en sık rastlanılan alt grupları oluştururken; %26.8'lik subgrupta zona zoster, suçiçeği, condyloma accuminata bulunuyordu.

192 hastada (%15.0) çeşitli eritemli-skuamlı hastalıklar saptandı. Bunlardan %36.4'ü seboreik dermatit, %26.6'sı psoriasis, %23.3'ü pitriasis simpleks idi. Geriye kalan %13.7'yi keratosis pilaris, ihtiyosis, pitriasis rosea, pitriasis rubra pilaris ve lichen planus oluşturuyordu.

Aynı dönemde polikliniğe başvuran 9964 erişkin hastanın % 12.04'ünde (1200 hasta) allerjik hastalık, % 5.2'sinde (516 hasta) viral hastalık ve %9.2'sinde (918 hasta) eritemli-skuamlı hastalık saptandı. Her üç hastalık grubu da çocuklarda erişkinlere göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek bulundu ($p < 0.05$).

%11.8'lik dilimi oluşturan 151 hastada akne saptandı. Bunların %95.3'ü akne vulgaris, %4.7'si nodülökistik akne idi.

76 hastada (% 6.0) saç hastalıkları bulundu. %83 ile en büyük payı alopesi areata oluşturuyor-

du. Geriye kalan %17 arasında diffuz alopesi, trikotillomani ve hipertrikozis bulunuyordu.

Hastaların 75'inde (%5.9) bakteriyel hastalıklar görüldü. Bunların %57.7'si impetigo, %12.3'ü follikülit, %9.7'si paronişi, %8.3'ü pyodermi tanısı almıştı. Geriye kalan %12'lik grupta fronkül, perleş, enfekte sebace kist, selülit ve hidradenitis supurativa saptandı.

Fungal hastalıklar 74 hasta (%5.8) ile yedinci sıklıkta saptandı. Tinea corporis %31.1, tinea versicolor %23.0, tinea capitis ve tinea unguium %21.3 oranında idi. Tinea pedis, candidal intertrigo ise bunları takip ediyordu.

Paraziter hastalıklar 67 hastada (%5.3) saptandı. %57.7'si scabies, %43.3'ü böcek sokması idi.

65 hastada (%5.1) pigmentasyon bozuklukları olduğu görüldü. En sık görülenler %53.5 ile vitiligo, %32.0 ile melanositik nevüs, %12.5 ile postinflamatuar hiperpigmentasyondur.

Malign neoplazilere çalışma grubunda hiç rastlanmadı. Benign neoplazilerden ise ilk sırayı %24.3 ile hemangiomlar aldı. Bunu %16.2 ile pyojenik granülom, keloid ve spider angiom izlemekteydi.

29 hastada (%2.3) tırnak hastalıkları, 10 hastada (%0.8) travmatik hastalıklar olduğu görüldü.

%5.5 ile 70 hastada diğer hastalıklar saptanırken; bunlar arasında %32.8 miliaria, %21.4 nörodermatit, %11.4 stria distansea en sık rastlanılan durumlarıdır.

Hasta tanılarının dağılımı Tablo 1'de, cinsiyete göre hasta dağılımı ise Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tartışma

Literatürde çocuklarda görülen dermatolojik hastalıklarla ilgili çalışmalara pek sık rastlanmaktadır.

Verbov (2)'un yaptığı bir çalışmada 1975-1976 yılları arasındaki kış sezonunda dermatoloji polikliniğe başvuran 340 çocuk hasta rutin olarak izlenmiştir. Bu çocuklarda yaklaşık 400 farklı cilt hastalığı saptanmakla birlikte infant döneminde çocuk bezi dermatiti, tüm yaş gruplarında atopik ekzema ve geç çocukluk döneminde akne vulgaris

Tablo 1. Çocuk popülasyonda dermatolojik tanıların dağılımı

BULGULAR	SAYI	PREVALANS
Allerjik Hastalıklar	228	17.9
Kontakt Dermatit		67.1
Atopik Dermatit		16.2
Akut Ürtiker		12.3
Viral Hastalıklar	202	15.8
Verruca		45.5
Molluscum Contagiosum		17.8
HSV enfeksiyonları		9.9
Eritemli-Skuamlı Hastalıklar	192	15.0
Seboreik Dermatit		36.4
Psoriasis		26.6
Pitriasis simplex		23.3
Akne	151	11.8
Akne Vulgaris		95.3
Saç Hastalıkları	76	6.0
Alopesi Areata		83
Bakteriyel Hastalıklar	75	5.9
İmpetigo		62.7
Folikülit		17.3
Paronişi		14.7
Fungal Hastalıklar	74	5.8
Tinea corporis		31.1
Tinea Versicolor		23.0
Tinea Capitis		21.3
Paraziter Hastalıklar	6.7	5.3
Scabies		74.6
Insect Bite		61.3
Pigmentasyon Bozuklukları	65	5.1
Vitiligo		61.5
Melanositik nevüs		40.0
Benign-Malign Neoplaziler	37	2.9
Hemangiom		24.3
Pyogenik Granülom		16.2
Keloid		16.2
Spider angiom		16.2
Tırnak Hastalıkları	29	2.3
Unguis incarnatus		62.1
Distrofik tırnak		48.3
Travmatik Hastalıklar	10	0.8
Callus		40.0
Diğerleri	70	5.5
Miliaria		32.8
Nörodermatit		21.4
Stria Distansea		11.4

en sık görülen hastalıklar olmuşlardır (2). Bu çalışmada derinin enfeksiyon hastalıklarına nispeten az rastlanmıştır. Beş yaş altı dönemde uyuz; 5-11 yaş arası verrukalar, molluskum contagiosum, herpes simplex, viral ekzantemler; 12-16 yaş arası ise yine verrukalar ve molluskum contagiosum görülmüştür. Psoriasis çocukluk döneminde nadir-

dir özellikle 5 yaş altında pek görülmemektedir (2). Bu seride de 5 yaş altında sadece 2 hasta psoriasis tanısı almıştır (2).

Hayden (3)'in pediatri polikliniğine başvuran 1547 çocuk hasta ile yaptığı prospektif bir çalışmada dermatolojik tanıları 9 kategoride incelenmiş ve %36'lık oranla en sık karşılaşılan dermatolojik hastalık deri enfeksiyonları olarak saptanmıştır. Bunu %16 ile çocuk bezi dermatiti ve %9 ile atopik dermatit takip etmiştir (3). Bu çalışmanın pediatri kliniği tarafından yapılması önemlidir. Çünkü, gerek ülkemizde gerekse yabancı ülkelerde dermatolojik problemleri olan çocuk hastaların pediatristlerce de tedavi ediliyor olmaları çalışmadaki bu farklı sonucu doğurmuş olabilir.

Öztaş ve arkadaşlarının çocuk esirgeme kurumunda yaptıkları bir çalışmada 317 sağlıklı çocuk incelenmiş; bunlardan 173'ünde hastalık saptanmıştır. Bu çalışmada allerjik hastalıklar ilk sırayı almış, ikinci sıklıkta bakteriyel hastalıklar bulunmuştur (4).

Bizim çalışmamızda en sık görülen dermatolojik hastalıklar literatürde bildirilenlerle benzerlik göstermektedir. %17.9 oranıyla allerjik hastalıklar ilk sırayı almakta bunu %15.8 ile viral hastalıklar ve %15.0 ile eritemli-skuamlı hastalıklar izlemektedir (Tablo 1). Bu çalışma grubunda allerjik hastalıklar kız çocuklarda erkek çocuklara nazaran istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Bakteriyel hastalıklar ise erkek çocuklarda kız çocuklara göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Diğer hastalıklar açısından kız ve erkek çocuklar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır (Tablo 2). Aynı dönemde polikliniğe başvuran erişkin hastalarla karşılaştırıldığında çocuk hastalarda allerjik, viral ve eritemli-skuamlı hastalıklar istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur ($p<0.05$).

Allerjik hastalıklar çocukluk döneminde karşılaşılan en sık ve önemli dermatolojik problemdir (5). Çocuk popülasyonunun %20'sinde allerjik hastalık görülür (6). Allerjik hastalıkların genel olarak kız çocuklarda yüksek saptanması, Türk aile yaşamında kızların deterjan gibi iritan maddelere

Tablo 2. Hastalıkların cinsiyete göre dağılımı

	Erkek		Kadın		p değeri
	n	%	n	%	
Allerjik hastalıklar	103	15.3	125	20.7	0.015
Viral hastalıklar	110	16.4	92	15.3	0.63
Eritemli-skuamlı hastalıklar	98	14.6	94	15.6	0.68
Akne	83	12.3	68	11.2	0.60
Saç hastalıkları	33	4.9	32	5.3	0.85
Bakteriyel hastalıklar	49	7.3	26	4.3	0.03
Fungal hastalıklar	47	7.0	29	4.8	0.12
Paraziter hastalıklar	39	5.8	35	5.8	0.90
Pigmentasyon bozuklukları	40	5.9	27	4.8	0.28
Benign-malign hastalıklar	14	2.1	15	2.5	0.77
Tırnak hastalıkları	18	2.7	19	3.1	0.74
Travmatik hastalıklar	4	0.6	6	1.0	0.53
Diğerleri	34	5.1	36	6.0	0.56

daha çok ve erken yaşta maruz kalmaları neticesi olabilir. Bakteriyel hastalıkların erkek çocuklarda yüksek bulunması, bu çocukların ev dışında oyun alışkanlıklarının daha çok olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Atopik dermatit çocuklarda sık görülen dermatolojik bir problem olup bu çalışmada da normal popülasyona göre yüksek bulunmuştur (%28.9 çalışmamızda, %19 genel popülasyonda). Verrukalar erişkinlere nazaran oldukça yüksektir (%71.8 çalışmamızda, %8 genel popülasyonda). Yenidoğanın seboreik dermatitinden kaynaklandığı düşünülen artmış bir eritemli-skuamlı hastalık prevalansı saptanmıştır (%54.6 çalışmamızda, %28 genel popülasyonda). Beklenildiği şekilde adolesan dönemi içerdiği için çalışmamızda akne prevalansı genel popülasyona göre yüksek bulunmuştur (%118 çalışmamızda, %70 genel popülasyonda). Dermatofitozlar ise daha az saptanmıştır (%58 çalışmamızda, %81 genel popülasyonda) (7). Çalışmamızda çocuk popülasyonda malign neoplazmlar hiç saptanmamıştır.

Sonuç olarak dermatoloji polikliniğimize başvuran çocuk hastaların başvuru şikayetleri ve aldıkları dermatolojik tanılar diğer çalışmalarla benzerlik göstermesine rağmen çalışmamız retrospektif olması ve sadece polikliniğimize başvuran hastalar arasında yapılması nedeniyle tüm popülasyonu yansıtmayan bir ön çalışma niteliğindedir.

Ülkemizdeki çocuk popülasyonunun dermatolojik problemlerini ortaya koymak için daha geniş epidemiyolojik ve retrospektif çalışmalara ihtiyaç vardır.

KAYNAKLAR

1. Koç İ, Hancıoğlu A. Hanehalklarına ve cevaplayıcılara ilişkin temel özellikler. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Nüfus ve Sağlık Araştırması, 1998; 2: 13-5.
2. Verbov JL. Skin problems in children. Practitioner 1976; 217: 403-15.
3. Hayden GF. Skin diseases encountered in a pediatric clinic. A one-year prospective study. Am J Dis Child 1985; 139: 36-8.
4. Öztaş P, Önder M, Atahan Ç, Öztaş MO. Çocuk esirgeme kurumu çocuklarında deri bulguları. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi 2001, 10: 6-8.
5. Rystedt I. Dermatological problems in the work environment following childhood skin diseases. Acta Dermatovener (Stockholm) Suppl. 1981; 95: 43-46.
6. Hein EW, Kishore R. Allergic disease in children. Guide to diagnosis and treatment. Pediatric Allergy/Postgraduate Medicine 1984; 75: 169-81.
7. Stern RS. The epidemiology of cutaneous disease. In: Freedberg IM, Eisen AZ, Wolff K, Austen KF, Goldsmith LA, Katz SI, Fitzpatrick TB. Fitzpatrick's Dermatology in general medicine. 5th ed. New York: Mc. Graw-Hill, 1999: 13.

Geliş Tarihi: 19.12.2000

Yazışma Adresi: Dr.Nilsel İLTER
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Dermatoloji AD,
Beşevler 06510, ANKARA